

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาให้ทราบถึงประเภทและทิศทางการสื่อสารของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อกัน ปัญหาของการสื่อสาร และระดับขวัญที่เกิดจากการสื่อสาร ของบุคลากรในสำนักหอสมุดกลาง และสำนักหอสมุดวิทยาเขตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทราบปัญหาที่เกิดจากการสื่อสารในการปฏิบัติงาน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาระบบการสื่อสารในการบำรุงขวัญของบุคลากร และเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ดังมีวิธีการวิจัย ดังนี้

การเลือกกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรระดับผู้บริหารและระดับผู้ปฏิบัติการกลุ่มประชากรที่เป็นบุคลากรระดับบริหาร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย บุคลากรระดับปฏิบัติการประกอบไปด้วย บุคลากรระดับวิชาชีพ คือ อาจารย์ บรรณารักษ์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป นักวิชาการเงินและบัญชี รวมถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วย กลุ่มประชากรทั้งหมดนี้เป็นกลุ่มประชากรในสำนักหอสมุดกลาง วิทยาเขตประสานมิตร สำนักวิทยบริการ วิทยาเขตมหาสารคาม และสำนักหอสมุดวิทยาเขตอื่น ๆ ได้แก่ วิทยาเขตบางเขน ปทุมวัน สงขลา พิษณุโลก และบางแสน ใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 185 คน ดังนี้

ตาราง 1 ลักษณะและจำนวนของบุคลากร

สถานี	กลุ่มผู้บริหาร		กลุ่มปฏิบัติงาน						รวม
	ผอ. รอง ผอ.	หัวหน้า ฝ่าย	อาจารย์	บรรณา- รักษ์	นักวิชา- การโสต ทัศน์ ศึกษา	เจ้าหน้าที่ บริหาร งาน ทั่วไป	นักวิชา การเงิน และ บัญชี	เจ้าหน้าที่ ระดับ ปฏิบัติ การ	
สำนักหอสมุดกลาง (ประธานนิเทศ)	1(1)*	(7)*	1	16	1	1	1	59	80
สำนักวิทยบริการ (มหาสารคาม)	(1)*	(7)*	8	8	1	-	-	8	25
สำนักหอสมุดวิทยาเขต พิบูลย์โลก	(1)*	(7)*	3	5	-	-	-	15	23
บางแสน	(1)*	(6)*	1	4	-	-	-	10	15
สงขลา	(1)*	(6)*	2	3	-	-	-	18	23
บางเขน	(1)	(2)	1	2	-	-	-	5	8
ปทุมวัน	(1)	(2)	2	2	-	-	-	7	11
รวม	1(7)	(37)	18	40	2	1	1	122	185

* ตัวเลขใน ( ) คือ บุคคลเดียวกับในช่องอาจารย์หรือช่องบรรณารักษ์ ในถ้านั้น

ตัวเลขใน ( ) จะไม่นำมานับรวมอีก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามและแบบวัดแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและทิศทางการสื่อสาร ปัญหาที่เกิดจากการสื่อสาร ของบุคลากรในสำนักหอสมุดกลาง และสำนักหอสมุดวิทยาเขตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ชุดแรกสำหรับบุคลากรระดับผู้บริหารงาน และชุดที่สองสำหรับบุคลากรระดับปฏิบัติงานในหอสมุด

ในแบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ในส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนตัวเป็นแบบเลือกตอบและแบบเติมคำประกอบไปด้วยข้อมูลที่เป็นชื่อตำแหน่ง ระยะเวลาในการทำงาน ชื่องาน และฝ่ายที่สังกัด เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้มา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทาง ประเภทและปัญหาการสื่อสาร ในชุดสำหรับบุคลากรระดับผู้บริหารและชุดสำหรับบุคลากรระดับปฏิบัติการจะต่างกัน คือ ในชุดแรกสำหรับบุคลากรระดับผู้บริหาร เป็นการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา และในชุดสองสำหรับบุคลากรระดับปฏิบัติการ เป็นการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา แบบสอบถามในแต่ละชุดจะเป็นการสมมติสถานการณ์ในการสื่อสารของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน 9 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะบอกทิศทางของการสื่อสารได้ และกำหนดให้เป็นวิธีการสื่อสารแบบต่าง ๆ ทั้งประเภทการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการทั้งสองชุดได้กำหนดคำตอบแบบประมาณระดับค่าจากคำถามที่ใช้ ซึ่งมี 4 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ระดับค่าเท่ากับ	4
มาก	ระดับค่าเท่ากับ	3
ปานกลาง	ระดับค่าเท่ากับ	2
น้อย	ระดับค่าเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประเภทและปัญหาของการสื่อสารกับบุคลากรระดับเดียวกัน และได้กำหนดคำตอบแบบประมาณระดับค่าจากคำถามที่ใช้ ซึ่งมี 4 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ระดับค่าเท่ากับ	4
มาก	ระดับค่าเท่ากับ	3
ปานกลาง	ระดับค่าเท่ากับ	2
น้อย	ระดับค่าเท่ากับ	1

ส่วนแบบวัดระดับขวัญ เป็นแบบวัดระดับขวัญที่สร้างขึ้นจากตัวประกอบในการวัดขวัญจากการสื่อสารที่ผู้วิจัยรวบรวมจากวรรณกรรม แล้วนำมาเสนอกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ตรวจก่อนนำไปสร้างแบบวัด

ตัวประกอบในการวัดขวัญจากการสื่อสารครั้งนี้มีทั้งหมด 18 ตัว ในการนำมาสร้างแบบวัดกำหนดให้ตัวประกอบแต่ละตัวมี 2 ข้อคำถาม และให้มีคำตอบแบบประมาณค่าซึ่งมี 4 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ระดับค่าเท่ากับ	4
มาก	ระดับค่าเท่ากับ	3
ปานกลาง	ระดับค่าเท่ากับ	2
น้อย	ระดับค่าเท่ากับ	1

แบบสอบถามและแบบวัดดังกล่าวจะนำไปทดสอบเพื่อหาความน่าเชื่อถือ โดยนำไปใช้ทดลองกับบุคลากรในสำนักหอสมุด และห้องสมุดคณะมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรด้วยตนเอง โดยมีหนังสือ นำจาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ 10 พฤษภาคม 2535 ถึง วันที่ 12 กรกฎาคม 2535 ซึ่งมี 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สำนักหอสมุดกลาง
วิทยาเขตประสานมิตร สำนักหอสมุดวิทยาเขต
วิทยาเขตบางเขน และปทุมวัน
2. ในส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักวิทยบริการ
วิทยาเขตมหาสารคาม และสำนักหอสมุดวิทยาเขต
วิทยาเขตสงขลา พินิจโลกและบางแสน

และได้รับแบบสอบถามและแบบวัดกลับคืนมา จำนวน 157 ชุด หรือ คิดเป็นร้อยละ 87.77 ของแบบสอบถามและแบบวัดที่แจกไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลกลับคืนมาได้จัดทำ ดังนี้

1. แยกข้อมูลไว้ตามวิทยาเขต
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
3. แยกแบบสอบถามและแบบวัดเป็น 2 กลุ่ม ตามกลุ่มประชากร คือ
กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน แล้วคิดเป็นค่าร้อยละ
4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 และแบบวัด โดย
กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. นำค่าคะแนนในแบบสอบถามและแบบวัดเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดย
ใช้โปรแกรม Lotus จัดทำข้อมูล ดังนี้

5.1 จำแนกข้อในแบบสอบถามตามประเภทและทิศทางการสื่อสาร
ตามแบบที่ได้วิเคราะห์โครงสร้างแบบสอบถามไว้แล้ว (รายละเอียดในภาคผนวก ข)
แล้วหาค่าเฉลี่ย (X) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 จำแนกข้อในแบบสอบถาม ตามคำถามที่ใช้ ตามแบบที่ได้
วิเคราะห์โครงสร้างแบบสอบถามเช่นกัน (รายละเอียดในภาคผนวก ข) แล้วหา
ค่าเฉลี่ย (X) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 ส่วนแบบวัดเมื่อนำค่าคะแนนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว
หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ประเมินค่าเฉลี่ยในแบบสอบถามและแบบวัด ดังนี้

6.1 แบบสอบถาม

ค่าเฉลี่ย (X)	ระดับการประเมิน
1.00 - 1.50	น้อย
1.51 - 2.50	ปานกลาง
2.51 - 3.50	มาก
3.51 - 4.00	มากที่สุด

6.2 แบบวัด

ค่าเฉลี่ย (X)	ระดับการประเมิน
1.00 - 1.99	เสื่อม
2.00 - 2.99	ปกติ
3.00 - 4.00	ดี

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยมี ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } P = (F/N) 100$$

เมื่อ P แทน อัตราส่วนร้อยละ

F แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ

N แทน จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประเภท ทิศทางและปัญหาการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าสถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Lotus

ตอนที่ 3 ระดับขวัญ วิเคราะห์ด้วยค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Lotus เช่นเดียวกับ ตอนที่ 2